Dom Philippe per graça de Ds Rey de Portugual e dos Algarves daquem e dalem mar em Africa snõr de Guiné e da conquista navegação e comercio de ethiopia Arabia Persia e da Jndia etc. A quantos esta minha carta virem de foral e tombo dado á villa de Sortelha, que os Juizes e vereadores da dita villa, me emviarão dizer por sua petiçam, que a elles lhes he necessario o trelado dos privilegios e liberdades da dita villa dados per os Reis passados que estam na torre do tombo, porque os proprios que tinhão se perderão pella antiguidade do tempo, e assi lhes he necessario do ditto tombo o trelado da demarcação do termo da dita villa, porquanto ha duvidas e defferenças antre elles supplicantes e outras villas darredor, me pedia lhes mandasse dar os treslados que pedem em modo que façao fee e receberam merce. E visto seu requerimento e querendolhes fazer graça e merce passei hũa minha provisam pera Antonio de Castilho do meu conselho e guarda mór da torre do tombo, feita em lixboa a vinte quatro de Janrº do presente anno, so escripta por Pero da Costa meu escrivam da camara, pella qual mandei que lhe desse o traslado dos privilegios e da demarcaçam de que em sua petiçam fazem menção na forma acostumada. E em comprimento da dita minha provisam o dito guarda mór fez buscar na ditta torre pello escrivão della adiante nomeado, a demarcação da dita villa de Sortelha e privilegios della, que a buscou e achou o foral que antiguamente foi dado á dita villa per elRey Dom Dinis, no qual estão insertos os termos per onde ella parte, o qual foral se achou em hũ livro escripto em porgaminho encadernado em taboas coberto de coiro vermelho, ás folhas trinta e nove, e está escrito em latim, e o treslado delle he o seguinte. In nomine domini. Hec est carta de foro quam jussi facere. Ego Sancius secundus dei gratia Rex Portugalie, vobis populatoribus de Sortelha tam presentibus quam futuris. tam illis qui ibi venistis et habitastis a tempore avi mei, quã eis qui ibi venistis de populatione de valencia quam et omnibus alijs qui ibi venerint populare de omnibus terris. jnprimis damus pro foro vobis ut due partes militum vadant in fossatum Regis una vice in anno, et tercia pars remaneat in villa cum totis peditibus. Et Caballarius qui non fuerit in fossatum cũ Rege, pectet pro fossadaria, decem solidos, et pro omicidio pectet triginta marabitinos ad rancurosum et Rancurosus det inde septimam partem ad palacium, et si pro justicia aliquis fuerit occisus, nihil pectet pro illo, et si aliquis dirrumperit casam qui passet limiare cum armis

MUNICIPAL DR. JAIME
TECA

scilicet cum scutis, cum lanceis aut cum spatis at cum cutellis aut cũ
porris vel cum petris pectet · D · solidos rancuroso, et septem palatio · Et
qui furatus fuerit pectet, pro vno, nouem · et intentor recipiat suum
integrum et alias · octo partes dimidat cum judice per medium · et qui
mulierem aforciauerit et illa clamando dixiret quod ab illo est afor-
ciata et ille negauerit, iuret cũ duodecim et eixeat de ipsa calupnia, et
si non potuerit iurare pectet ad illam trecentos solidos, et septima palacio,
testis mentirosus et fiel mentirosus pectet sesaginta solidos, et septima pa-
lacio, et sit destatus de concilio · Et milites aut pedites qui non fuerint in
appellidum exceptis qui sunt in seruicio alieno nullos pectet decem so-
lidos, et pedites, quinque solidos ad suos vicinos · Qui habuerit aldeam et
vnum iugum bouum et quadrigarones, et vnum asinum et duos leitvés ·
maz ecl · mulier que dimisierit virum suum de benedictione, pectet viro suo
trecentos solidos et septima palacio · qui inuenerit vxorem suam in adulterio
condito, relinquet eam et habeant bona sua, et pectet judici, vnum denarium
Et si aliquis homo propter hoc voluerit ei male facere, pectet · D · solidos ad conci-
lium et ejiciatur de villa pro traditore, et septem palatio · qui equitauerit
equum alienum sine mandato domini sui, pro die pectet quinque solidos, et
pro nocte, decem solidos · qui percusserit cum lancea aut cum spata aut
cum cutello, pectet decem solidos, et si transierit ad aliam partem et posuerit
magistrum super se, pectet duodecim marabitinos rancuroso, et septem pa-
latio · qui fregerit oculum aut dentem aut brachium · pro vno quoque membro
pectet duodecim marabitinos rancuroso, et septem palacio · qui mulie-
rem alienam percusserit et fuerit de recabedo, pectet sesaginta solidos
ad illam, et si non habuerit recabedum, pectet triginta solidos, et sit ini-
micus de suis parentibus et septem palatio · qui marcum alienũ meta-
uerit in alienam hereditatem, pectet quinque solidos et septima pala-
tio · qui limitẽ alienam fregerit, pectet quinque solidos, et septem palacio
qui cum dultoriũ alienum mactauerit ad dominum ejus, pectet omici-
dium, et septem palacio, similiter faciat de Ortolao et de quartario, et demo-
landiario · et solarengo qui habitauerit in domibus alienis, non faciat fa-
zendeiram neque seruiant nisi dominis suis in quorum domo aut hereditate
sederint · qui in Regno nostro habuerit hereditates, aut possessiones non
seruiant neque faciant inde forum, neque pectent calupniam nisi dominis
suis, et si fecerint calupniam non pectet nisi per forum Sortellie dominis

suis· vicini Sortellie habeant suas hereditates in toto Regno meo in pace
et si aliquis eis illas acceperit per torto pectet mihi D. solidos, et duplet
hereditatem Domino suo. tende et molendini et furni et banei, de
Sortellia sint liberi de toto foro. Millites de Sortellia stet in juiditiom
pro potestatibus et pro infancombus Regni mei. clerici ipsius ville sint
liberi ab omni fisco laicali et habeant honorem et hereditatem, sicut mili-
tes et non respondeant, nisi per Episcopum et Archediaconum homines
Sortellie non respondeant sine rancuroso. clerici et ecclesie Sortellie sint
libere ab omni foro nisi a clericali et accipiant primicias singulas fanegas
de omni pane, et decimam de pane et de vino et de lino et de omnibus fru-
ctibus, et de pecoribus. Episcopus habeat tertiam partem de omnibus mor-
tarijs et de decimis. Clerici Ecclesiarum pro suis premicijs dent in censum
donec Episcopus limitauerit parrochias parrochianus qui se voluerit ex-
pedire, expediat se in festo Natal Domini per consilium coram clericis et
statim intret Ecclesiam ad quam voluerit ire, et non habeant potestatem
dare decimam alibi in ipso anno. habitatores Sortellie non sint mayordomi
neque serviciales contra suam voluntatem. Alcaides boni et judices mitatur
per bene placitum concilij et con consilio. Episcopi pedites sint in juridicom
pro militibus villanis alterius terre. vicinus qui venerit vozerius co-
tra suum vicinum pro homine alterius terre, pectet decem solidos. septe
palacio. homine Sortellie non dent pausatam contra suam voluntatem.
morator Sortellie postquam ibi habitauerit unum annum faciat de suis
hereditatibus illud quod facere voluerit, et non donet, nec vendat illas ad
hominē de alio castello. ganatum Sortellie non sit montatu in Regno
meo nec vendat hereditates ad monasterios nec alios Religiosos. homi-
nes Sortellie non dent portagium in toto Regno meo, et qui perdiderit
equum suum sit excusatus per unum annum et nullus pectet omicidium
neque caluniam pro suo mancipio de totis querelis de palacio judex sit
vozerius pretor vel dominus non veniant ad curralem. qui abstulerit
pignus judici, pectet unum solidum. qui percusserit in ecclesia, aut
in mercato, pectet sesaginta solidos rancuroso, septem palacio et sacri-
legium Episcopus emendet. Si homines Sortellie habuerint judicium
cum hominibus alterius terre non currat inter eos firma, scilicet, ex
guisa aut retú quale voluerint homines Sortellie. qui milites Sortellie

+

deornauerit de suis caballis per forciam pectet mihi · D · solidos et duplat
eque domino suo · homines Sortellie prehendant montaticum de illis qui ve-
nerint pausare in suis terminis · de grege ouium quatuor carnarios, et de
grege porcorum quatuor porcos · de busto uacarum, una vaca, istum mon-
taticum sit concilij et decime · Milites qui in fossato aut in guardia, aut
in algara aut in lite perdiderint equos suos, erigant illos sine quinto
et postea detis meam quintam directam · homo Sortellie quos inuenerit
homines alterius terre in suis terminis incidendo aut ducendo madeiram
de montibus, accipiat quantum eis inuenerit absque calupnia · Judex de
omnibus calupnijs et directis quos sacauerit habeat septimam partem
et si captus ei fugerit tamen suspectus habeatur saluet se cum uno vicino
et ego debeo recipere quintas sine ofrecione · Si quis ad vestram villam ve-
nerit accipere cibos vel aliquam rem per forciam, et ibi mortuus fue-
rit aut percussus non pectet pro illo neque sint omicide de suis pa-
rentibus · Et si aliquis fuerit cum querimoniam de eo ad Regem aut
Dominum terre, pectet centum marabitinos, medietatem Regi, et
medietatem concilij · De armis usque ad decem marabitinos non detis
quintam neque panis, neque de corijs siccis · latro qui per unum annum
vel duos furtari et rapere dimiserit si pro aliqua re, repetitus fue-
rit, saluet se tamquam latro · et si latro est et latro fuerit subeat
penam latronis · qui filiam alienam rauxauerit det eam parentibus
suis et pectet eis ducentos marabitinos, septem palacio et sit homi-
cida · Casarius Regis et Episcopi et homines et bones et ganatu ha-
beant unum forum · qui fiadoriam fiauerit qualem fiauerit talem pectet
si non habuerit suum intentorem, et si habuerit eum, offendat eum
in concilio et sit liber et nunquam vendant bona de fideiussorie ante
quam vendatur bona debitoris · qui fecerit manda cum sua uxore
usque ad medietatem stet · et qui infregerint eam pectet centum ma-
rabitinos, et septem palacio · et qui obierit subitanea morte det
quintam de sua hereditate et habere pro anima ejus et ecclesia ha-
beat totum directum suum inde · qui habuerit filios aut parentes
qui calupnias faceret non respondeant pro eis · lumor vel seruus
qui vobiscum habitauerit uno anno sit liber ipse et semen ejus
qui prehendiderit hominem Sortellie pectet · D · solidos, medietate

concilio et medietas Zancuroso. De tota illa venda que venerit ad villam nostram de pane et de vino et de carnibus et de piscato et de pomis quando villa vestra fuerit minguata nullus eam aute oram comparet sine mandato de alcaldibus, et si ea comparauerit pectet sexagita solidos alcaldibus et concilio, et quinque palacio. De portatico et de passagine et de decimis de mauris et de christianis duas partes detur Regi, et tercia ospiti salero directo ecclesie. qui percusserit alcalde pro justicia quam faciat, pectet centum morabitinos vel perdat manum. homo qui fuerit malferitus pro alcalde et noluerit esse, pectet quinque morabitinos concilio. homines Sortellie non respondeant ad alias calupnias nisi que scripta sunt in hac carta. Portagium de villa tale est. De equo de mulo et de mula, vnum solidum. De troixel de burel, aut de lino, vnum solidum. De carrega de fustanibus quinque solidos. De panis coloribus quinque solidos. de carrega de piscato, vnum solidum. de carrega de asino, sex denarios. De carrega de conelijs christianorum quinque solidos. et de mauris, vnum morabitinum. Et de quanto vendiderint mauri aut comprauerint decimam partem et dent vnum corium ... de equo qui vendiderint in mercato vnum solidum. De mauro qui se redimerit aut cum domino suo repigerit, decem solidos. de porco duos denarios. de forone duos denarios. de corio de vaca aut de zeura, duos denarios. de corio de ceruo aut de gamo tres mealias, de carrega de oleo quinque solidos. de carrega de pane, vel de vino, tres mealias; de boue et de asino sex denarios. de carregna de peone vnum denarium. de mullo aut de mulla, vnum solidum. de carrega de peixotas que duxeret ad alium Regem quinque solidos. de oleo quinque solidos. de sardinis quinque solidos. de sala vnum solidum. de carrega de asino de peixotas vel de congris vnum solidum. de carrega de asino de oleo, duos solidos. de carrega de cera de christianis quinque solidos. istos portagines dent christiani et mauri qui non habitauerint in Sortellia nec in suis terminis. homines de Sortellia nunquam sint dati in prestimonio et nunquam habeatis alium dominum nisi me vel filium meum et nunquam recipiatis alium pro domino nisi volueritis et si ille qui de me terram tenuerit voluerit aliquid demandare ad concilium, vel ad hominem de Sortellia, et de

mandatus voluerit se alcare ad nostrum curiam, alcet palaciũ nostrum
et palacium episcopi habeant captum sex milium solidorum et omnes alij ha-
beant suum forum, et si habueritis judicium cum hominibus alterius terre
non dent neq; accipiant directum nisi in termino ville vestre et cum totis
causis que scripta sunt in hac carta non se erigant nisi ad forũ Sortelie vel
ad Regem et de toto portagio Rex habeant duos partes et hospes tertia, et
judex quem concilium vel sesmus vel alcaldis manu ferirent si noluerit
esse pectet quinq; marabitinos concilio concedo vobis ut detis mihi pro colheita
de una quaq; domo, sex denarios, et concedo vobis ut habeatis vestros lectos
captatos et si aliquis pignoraverit vos in vestris lectis pectet sesaginta
solidos [illegible], septem palatio. Morator de Sortelha qui habuerit per
quod sanet malum quod fecit et dederit sufficientem fidejussorem non ca-
piatur nec desorthetur per prisione sui corporis. Incipiunt termini de
termos Sortelha. Inprimo de lavacolos per portam de molefancho et inde per cu-
minerra de crastadinus, et inde per cabeça de armas, et inde per presam
de Silvestre, et inde per semederium veterem ad serram de opa, quomodo
vertet aquas pro in termino de Sortelha, et inde ad Rostrum de opa
quomodo reguarda zenrera, et de rostro de opa quomodo vadit in direc-
tum ubi intrat meimoa sicca in viride, et inde ad cimalias de
meimoa et inde quomodo vertit aquas de [illegible] ad flumen [illegible]
et in alia ponte ad lavacolos ad cabeça de aguilla et inde ad capitam
de fravegas, deinde ad viparium de pausa fides sicut intrat in flumen
boi et flumina de boi quomodo intrat in coa; habeatis vos terminos istos
et posteritas vestra sicut dedit populatoribus de Sortelha Avus meus
Dominus Rex Sancius. et habeatis pro hereditate quantum clauditur, in-
fra terminos memoratos. ego prefatus Rex qui hanc cartam facere jussi eam
coram testibus subscriptis roboravi et meo sigillo feci communiri. Ego Do-
mnus fernandus tenẽs Braganciam. Ego Dominus Petrus Joannis Mayordomus
curie. Ego Dominus Martinus Joannis signifer curie. Ego Dominus Suerius
Pelagij tenens ripam minij. Petrus Pelagij capellanus domini Regis. Pe-
trus fernandi Portugal. Stephanus Suerij. Ego Dominus Egidius valasci
tenẽs Sausam. Ego Dominus Abril tenens lamecum et viseu. Ego Dominus
Poncius tenens Beiram et Bajam. Petrus Martini super judex Regni
Petrum Pelagij Novaaes. Petrus Suerij. Magister vincencius cancelarius
curie. Henricus Martini scriptor curie notavit. Sancius secundus
dei gracia. Portugalensis Rex. :. nam dezia mais no dito foral
E o qual assi achado no dito livro do tombo por parte dos ditos juizes

e vereadores da dita villa de sortelha, foi pedido ao guarda mór da dita torre
do tombo que lhes desse o treslado do dito foral e tombo, porquanto lhes era ne-
cessario, e elle lho fez dar em esta minha carta assi e da maneira que
no dito livro he escripto e nesta faz menção a qual darão tanta e tam
comprida fee como á propia do dito livro porquanto foi com ella concertada.
Dada em lixboa a vinte oyto dias de Janeiro. El Rey o mandou per An-
tonio de Castilho do seu conselho e guarda mór da torre do tombo. Miguel
da costa a fez. Anno do nacimento de nosso snor Jhũ xpõ de mil qui-
nhentos nove ta e dous /. e eu xpõvão de benavente mestre em
artes cavaleiro professo da ordem e cavallaria de san-
tiago escrivão do dito tombo ha fiz escrever e
sobescrevi /. e declaro que porquanto se este foral
achou no p.º L.º delRei dom dinis, se pos no principio q
he delRei dom dinis, e porem o foral foi dado per elRey
dom sancho, quomo delle consta /.

C. M. C. B.
BIBLIOTECA

de busca — dLxxx rés —
de feitio — bj rés —
da sinatura — ijLxx rés —